

Tillsynsplan för miljövården 2026–2029

Miljövården

1 INLEDNING

1.1 Upprättandet av tillsynsplanen

1.2 Mål för tillsynsplanen

2 OMRÅDETS SÄRDRAG OCH EN ALLMÄN BEDÖMNING AV RISKERNA FÖR FÖRORENING AV MILJÖN

2.1 Vattendrag och deras tillstånd

2.2 Luftkvalitet

2.3 Verksamhet som medför risk för förorening

3 TILLSYNENS RESURSER, METODER OCH SAMARBETE

3.1 Tillsynsresurser

3.2 Prioritering av tillsynsuppgifter

3.3 Samarbete mellan myndigheterna som ansvarar för tillsynen

4 AVGIFTSBELAGD TILLSYN

4.1 Miljöskyddslagen

4.2 Avfallslagen

4.3 Marktäktslagen

5 TILLSYN ENLIGT MILJÖSKYDDSLAGEN

5.1 Regelbunden tillsyn av tillståndspliktiga anläggningar och registreringspliktiga anläggningar

5.1.1 Tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga anläggningar

5.1.2 Bedömning av risker

5.1.3 Tillsynsprogram

5.2 Anmälningsförfaranden i fråga om verksamhet av engångsnatur

5.3 Olyckor, olägenheter och överträdelser

5.4 Aktualiseringsärenden och meddelande av enskilda förelägganden

6 TILLSYN ENLIGT AVFALLSLAGEN

6.1 Regelbunden tillsyn

6.1.1 Verksamhet där avfall som ska registreras insamlas (§ 100 i AvfL)

6.1.2 Verksamheter där farligt avfall uppkommer

6.1.3 Plan för tillsyn över internationella avfallstransporter

6.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen

6.2.1 Nedskräpning och att hålla byggd miljö i snyggt skick

6.2.2 Kommunens ansvar i fråga om att städa upp nedskräpade områden

6.2.3 Förorening av mark vid nedskräpning

6.2.4 Avfallshanteringsföreskrifter och avfallstransport ordnad av kommunen

7 TILLSYN ENLIGT MARKTÄKTSLAGEN

8 TILLSYN ENLIGT ÖVRIG LAGSTIFTNING

8.1 Tillsyn enligt vattenlagen

8.2 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster

8.3 Tillsyn enligt kemikalielagen

8.4 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfart

8.5 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen

8.6 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv

8.7 Tillsyn enligt naturvårdslagen

8.8 Utlåtanden

9 GENOMFÖRANDE AV TILLSYNEN

9.1 Inspektioner

9.2 Periodiska inspektioner

9.3 Inspektioner enligt marktäktslagen

9.4 Övriga inspektioner

- 9.5 Granskning av årsrapporter och kontrollresultat**
- 9.6 Förvaltningstvång och begäran om polisutredning**
- 9.7 Försummelseavgift enligt avfallslagen**
- 9.8 Tillsynsprojekt**
- 9.9 Utlåtanden ur tillsynsperspektiv**

10 UTVÄRDERING AV HUR TILLSYNSPLANEN GENOMFÖRTS

1 INLEDNING

1.1 Upprättande av tillsynsplanen

Enligt 168 § i miljöskyddslagen (MSL, 527/2014) ska den kommunala miljövårdsmyndigheten för den regelbundna tillsynen enligt denna lag göra upp en tillsynsplan för sitt område.

Tillsynsplanen ska bland annat innehålla uppgifter om områdets miljöförhållanden, om verksamheter som medför risk för förorening och om tillgängliga metoder för tillsyn. Planen ska innehålla en beskrivning av grunderna för ordnandet av tillsynen och för riskbedömningen samt en beskrivning av samarbetet mellan de myndigheter som svarar för tillsynen. Tillsynsplanen ska ses över regelbundet. Tillsynsmyndigheten får ställa sina uppgifter i angelägenhetsordning om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna (§ 167 i MSL).

Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska utöver uppgörandet av tillsynsplanen dessutom utarbeta ett tillsynsprogram som gäller periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Tillsynsprogrammet ska innehålla uppgifter om de objekt som tillsynen gäller och om de regelbundna tillsynsåtgärder som vidtas i fråga om dem. Tillsynsprogrammet ska hållas uppdaterat. Tillsynsprogrammet är med stöd av 39 § i förvaltningslagen (434/2003) delvis en icke-offentlig handling.

Denna tillsynsplan utgör också en tillsynsplan enligt 124 § 2 momentet i avfallslagen. Det föreskrivs i 124 § i avfallslagen (AvfL, 646/2011) om tillsynsmyndighetens skyldighet att regelbundet förrätta periodiska inspektioner av verksamheter. Till exempel ska anläggningar och verksamheter där det uppkommer farligt avfall inspekteras periodiskt. För inspektioner och tillsyn av verksamhet där avfall insamlas yrkesmässigt och sådana verksamheter som omfattar eller med fog kan antas omfatta internationella avfallstransporter ska utarbetas en tillsynsplan. Planen ska vara baserad på en bedömning av de risker och miljökonsekvenser som avfallet och avfallshanteringen medför. Planen ska ses över minst vart tredje år.

Planeringen av tillsynen enligt marktäktslagen (555/1981) och vattenlagen (587/2011) är inte lagstadgad, men för att säkerställa en effektiv tillsyn behöver också denna tillsyn planeras.

Tillsynsplanen syftar till att täcka miljövårdsmyndighetens hela tillsynsfält. Utöver de ovan nämnda tillsynsskyldigheterna har den kommunala miljövårdsmyndigheten ålagts uppgifter i kemikalielagen (599/2013), terrängtrafiklagen (1710/1995), miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen om vattentjänster (119/2001) och sjötrafiklagen (463/1996).

Utöver uppgifter som anknyter till tillsyn sköter den kommunala miljövårdsmyndigheten också uppgifter som gäller främjande av miljövard. Exempel på dessa är att bidra till planeringen och utvecklandet av miljövarde, att ge akt på miljösituationen, att handleda och rådgiva, att avge utlåtanden samt att bidra till skötseln av information och upplysning (6 § i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning 64/1986).

Miljövårdsmyndigheten i Lovisa stad är även miljövårdsmyndighet för Lapträsk kommun, och denna tillsynsplan gäller också för Lapträsk kommun. Tillsynsplanen uppdateras vid behov eller senast 1.1.2030.

1.2 Mål för tillsynsplanen

Tillsynsplanens primära syfte är att med stöd av miljöskyddslagen ordna tillsynen för tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registrerade verksamheter så att tillsynen är regelbunden och effektiv. Genom en systematisk tillsyn uppnås en tillräcklig och på förhand preciserad inspektionsfrekvens för verksamheterna och säkerställs en jämlik inspektionspraxis verksamhetsutövarna emellan. Tillsynens mål är att säkerställa det att lag och tillståndsvillkor följs samt att därigenom förebygga förorening och risk för förorening av miljön. Tillsynen är effektiv då den riktas mot de objekt som enligt riskbedömning har den största risken.

2 OMRÅDETS SÄRDRAG OCH EN ALLMÄN BEDÖMNING AV RISKERNA FÖR FÖRORENING AV MILJÖN

Som en helhet är Lovisa glest bebyggt och omfattande till sin geografiska areal. Invånarantalet är cirka 14 350 och arealen 1 752 km², varav insjövatten 26 km² och havsområden 906 km². En del av staden är landsbygd med tätorter och en del består av en splittrad kust och åtskilliga öar. Det finns över 3 000 fritidsbostäder i Lovisa. Speciellt i de västra delarna av staden finns flera omfattande marktäktssområden samt till denna verksamhet förknippad schaktning och krossning. Den industriella verksamheten har främst koncentrerats till områden nära Lovisa centrum och till Valkom, Tessjö och Liljendal. Småskalig industri, till exempel verkstäder av olika slag, finns också i byarna.

Lapträsk är i huvudsak landsbygd och har därtill relaterad företagsverksamhet, men på området finns även aktörer inom andra branscher. Kommunens invånarantal är cirka 2 450 och dess areal uppgår till 339 km², varav 330 km² är land och de övriga 9 km² insjöområden. I Lapträsk finns det endast en sjö, Lapträsket, som i sin helhet är belägen på kommunens område.

2.1 Vattendrag och deras tillstånd

Grundvattenområden

I Lovisa finns det sammanlagt 26 grundvattenområden, varav 11 är grundvattenområden av klass 1 som är viktiga med tanke på vattenförsörjningen och 15 är grundvattenområden av klass 2 som är lämpliga för vattenförsörjning. I Lapträsk finns det 6 grundvattenområden, varav 3 är grundvattenområden av klass 1 som är viktiga med tanke på vattenförsörjningen och 3 är grundvattenområden av klass 2 som är lämpliga för vattenförsörjning. För att skydda grundvattnet har grundvattenområdena i miljöskyddsföreskrifterna för både Lovisa och Lapträsk fastställts som områden för vilka man på basis av de lokala förhållandena ger preciserade bestämmelser.

Skyddsplaner upprättades senast under 2014–2015 för grundvattenområdena i såväl Lovisa som Lapträsk. I skyddsplanerna har man bland annat identifierat riskobjekt som är belägna på grundvattenområdena. På grundvattenområden av klass 1 finns cirka 200 riskobjekt i Lovisa och 40 riskobjekt i Lapträsk. I siffrorna ingår inte möjliga bristfälliga fastighetsvisa avloppssystem och inte heller alla oljecisterner.

Samtliga grundvattenområden i Lovisa och Lapträsk har god kvantitativ och kemisk status. Bryggeribackens grundvattenområde av klass 1 har fastställts som ett kemiskt riskområde.

Ytvatten

Mänsklig verksamhet, såsom jordbruk, avloppsvatten från samhällen samt bristfälliga system för hantering av avloppsvatten i glesbygden, orsakar att näringsämnen och fekala bakterier hamnar i ytvatten.

I Lovisa och Lapträsk varierar åarnas ekologiska status från otillfredsställande till måttlig. Särkjärvibäckens ekologiska status är dock god. Sjöarnas ekologiska status varierar; statusen är otillfredsställande i Lapträsket och Teutjärvi och måttlig i Pålböle träsk och Gammelby träsk. Den ekologiska statusen i Hopom träsk, Särkjärvi, Sarvlaxträsket och Lappomträsket är god.

I Pernåviken och Lovisaviken är den ekologiska och fysikalisk-kemiska statusen otillfredsställande och i den övriga skärgården huvudsakligen måttlig. Kustvattnens ekologiska status är i huvudsak otillfredsställande eller måttlig. I Klobbfjärdsområdet söder om Keitalaviken är statusen dålig både vad gäller ekologisk status och biologiska faktorer. Statusen för de fysikalisk-kemiska faktorerna är otillfredsställande. På den finska kusten finns inget annat vattenområde med så dålig status.

Källa: vesi.fi (17.11.2025)

2.2 Luftkvalitet

Luftkvaliteten är i genomsnitt god i både Lovisa och Lapträsk då det på kommunernas områden inte finns några betydande industrikällor och eftersom utsläppskoncentrationerna även från de livligast trafikerade vägarna är relativt små. Småskalig vedeldning har dock en stor lokal inverkan på luftkvaliteten, och på tätt bebyggda småhusområden kan det tidvis förekomma höga koncentrationer av partiklar och polycykliska aromatiska kolväten.

2.3 Verksamhet som medför risk för förorening

Både i Lovisa och i Lapträsk anknyter centrala risker för förorening till markgrunden samt ytvatten och grundvatten. Beträffande tätortsfunktionerna anknyter riskerna till minskad trivsel. Risk för förorening uppkommer bland annat av marktäktsverksamhet, jordbruk, avloppsvatten och avloppsrör, industri, avfallsbehandling, servicestationer, reparationsverkstäder och kemikalieupplagring.

Risken för förorening ökar av olika störnings- och specialsituationer. Dessa kan bero på olyckor, eldsvådor, elavbrott eller andra oförutsägbara situationer.

3 TILLSYNENS RESURSER, METODER OCH SAMARBETE

3.1 Tillsynsresurser

De tillsynsuppgifter som presenteras i denna plan utgör bara en del av de lagstadgade uppgifter som tjänsteinnehavarna inom miljövården har hand om. Utöver tillsynen ansvarar tjänsteinnehavarna för beredning av miljötillstånd och marktäktstillstånd, beslutsfattande om anmälningar och registreringar enligt miljöskyddslagen samt registreringar enligt avfallslagen. Miljövården har också hand om uppgifter enligt vattenlagen, lagen om vattentjänster, terrängtrafiklagen, sjötrafiklagen, miljöskyddslagen för sjöfarten och lagen om friluftsliv. Miljövården sköter också den allmänna tillsynen inom sitt verksamhetsområde, behandling av begäran om åtgärder och rådgivning.

Miljövården ger utlåtanden om tillståndsansökningar som behandlas av andra myndigheter. Dessutom sköter miljövården för sin del lagstadgade uppgifter som gäller främjande av miljövärd. I Lovisa stads förvaltningsstadga har också fastställts uppgifter för miljövården enligt naturvårdslagen (9/2023). Miljövården har också hand om utveckling och uppföljning av verksamheten.

Vid miljövårdsenheten arbetar miljöchef, två miljövårdsinspektörer och en miljöövervakare. Miljöchefen ansvarar utöver de ovan nämnda uppgifterna för administrativa frågor som gäller hela verksamhetsenheten (miljövärd och byggnadstillsyn). Av miljöövervakarens arbetstid är 50 % reserverat för tillsyn inom byggnadstillsynens arbetsfält (tillsyn av den byggda miljön).

Endast en del av personalresurserna kan användas för tillsyn enligt denna plan. Alla tjänsteinnehavare utövar tillsyn av inspektionsobjekt i enlighet med sitt eget uppgiftsområde. Inspektionerna enligt tillsynsprogrammet kan förrättas till fullo enbart i det fall då personalresurserna hålls minst på samma nivå och antalet anmälningar, ansökningar och begäran om utlåtanden inte märkbart förändras på årsnivå.

Miljöskyddslagstiftningen förändras ständigt, både på nationell nivå och på EU-nivå, vilket också påverkar tillsynen. Av personalen kräver dessa förändringar ett kontinuerligt upprätthållande av uppdaterade kunskaper och deltagande i utbildning.

Lovisa stad använder miljötillsynstillämpningen Trimble Locus, i vilken man lagrar uppgifterna om tillsynsobjekten. Tillstånds-, anmälnings-, registrerings- och tillsynsuppgifter införs även i miljövårdens datasystem som upprätthålls av staten (YLVA, 223 § i MSL). Tillstånds- och tillsynsuppgifter som relaterar till marktäkt införs i datasystemet för uppföljning av marktäkt (NOTTO, 23 b § i marktäktslagen).

3.2 Prioritering av tillsynsuppgifter

Miljövårdens personalresurser räcker inte till för att utan dröjsmål sköta alla lagstadgade uppgifter som enheten ansvarar för. Uppgifterna behöver därför prioriteras, vilket i praktiken innebär att behandlingen av ärenden blir fördröjd inom vissa uppgiftsområden.

På grund av den lagstadgade karaktären av miljövårdens uppgifter är det inte möjligt att helt lämna bort något uppgiftsområde. Prioriteringsprinciperna har fastställts så att behandlingen av ärenden som är viktiga med tanke på miljövården inte ska fördröjas i onödan.

Tillsynen prioriteras enligt följande i alla ärenden som miljöförvaltningsmyndigheten enligt lag ansvarar för:

Brådskande och akuta tillsynsfall

- Sådana situationer klassificeras som mest brådskande där allvarlig fara för hälsan eller miljön kan förorsakas av en miljöskada, funktionsstörning i en anläggning eller av någon annan motsvarande situation.
- Man reagerar så fort som möjligt då det föreligger risk för irreversibel skada för miljön, hälsan eller egendom eller då skadorna på grund av dröjsmål kan förstöras eller tillsynen försvåras.
- Tillsynens brådskandegrad förhöjs om det är fråga om ett grundvattenområde eller om det bildas betydande mängder farligt avfall.

Tillsyn av tillståndspliktig, anmälningspliktig och registrerad verksamhet

- Tillsyn utövas i enlighet med tillsynsplanen och tillsynsprogrammet, och tillsynen baserar sig på bedömning av anläggningsspecifik miljörisk.
- Man ingriper i olägenheter som uppdagats under tillsynen och man strävar efter att avlägsna olägenheterna inom en överenskommen utsatt tid.
- Förvaltningstväng används vid behov.
- Man lämnar begäran om undersökning hos polisen enligt de grunder som framställs i lagstiftningen.

Aktualiseringsärenden

- Skriftliga anhängiggöranden och ärenden som myndigheten själv anhängiggjort behandlas med beaktande av anhängiggörandets brådskandegrad i den ordning den inkommit.
- Som mest brådskande behandlas de tillsynsärenden som berör
 - o verksamhet på grundvattenområde
 - o betydande mängd farligt avfall
 - o omfattande olägenheter eller sådana olägenheter där det finns en risk för att olägenheten sprids
 - o mycket betydande trivselolägenhet eller olägenheter som relaterar till människors hälsa.

Begäran om åtgärd

- Sådan begäran om åtgärd tas för behandling som berör objekt för regelbunden tillsyn, eller om det är uppenbart att ärendet kräver myndighetens eget anhängiggörande.
- Skadeanmälningar som bedömts vara ringa registreras, men de tas för behandling endast genom skriftligt anhängiggörande av offret för skadan eller av någon annan särskild orsak.

Prioriteringar görs även i anknytning till att ge utlåtanden. Utlåtanden ges i de ärenden som ur miljövärdens synvinkel är mest relevanta.

3.3 Samarbete mellan myndigheter som ansvarar för tillsynen

Tillstånds- och tillsynsverket

I denna tillsynsplan har uppdelningen av tillsynsbefogenheterna och tillsynssamarbetet mellan den kommunala miljövärdsmyndigheten och den statliga miljövärdsmyndigheten beskrivits vid var och en lag enligt vilken tillsyn utövas. Vardera myndigheten ska underrätta den andra om sådana brister eller iakttagelser av allmänheten som den upptäcker i sin tillsyn och som faller under den andra myndighetens behörighet.

Samarbetet med Tillstånds- och tillsynsverket består av gemensamma inspektioner, samråd, avgivande av utlåtanden och annat tillsynssamarbete. Varje år ordnas en gemensam konferens för statens och kommunernas miljövärdstjänsteinnehavare och också andra utbildningar, i synnerhet i anslutning till ändringar i lagstiftningen.

Byggnadstillsyn

Vid behov ges utlåtanden för bygglovsansökningar som gäller tillståndspliktig, anmälningspliktig eller registreringspliktig verksamhet, för ansökningar om åtgärdstillstånd för värmebrunnar och för ansökningar om rivningslov. I anknytning till avloppssystem samarbetar man dessutom vid tillståndsbehandlingsskedet.

I kontaktytan mellan byggnadstillsynsmyndighetens och miljövärdsmyndighetens befogenheter finns särskilt frågor som gäller tillsynen över att miljön hålls i snyggt skick. När det gäller den byggda miljön ingriper miljövärdsmyndigheten i avfallskomponenter som kan orsaka förorening av miljön. Detta gäller särskilt farligt avfall.

Hälsoskyddsmyndigheten

Miljöhälsosektionen i Borgå stad är hälsoskyddsmyndighet för Lovisa stad och Lapträsk kommun.

Gemensamma tillsynsärenden inom kontaktytan mellan parternas behörighet hanteras i samarbete med tjänsteinnehavare inom hälsoskyddet och ömsesidig sakkunnighjälp tillhandahålls.

Avfallshanteringsmyndigheten

Nylands avfallsnämnd är avfallshanteringsmyndighet för Lovisa stad och Kymmene avfallsnämnd är avfallshanteringsmyndighet för Lapträsk kommun. Avfallshanteringsmyndigheten behandlar till exempel ansökningar om undantag från avfallshanteringsbestämmelser och begär vid behov utlåtanden av miljövärdsmyndigheten.

Den egentliga tillsynen av avfallshanteringsbestämmelserna hör till den kommunala miljövårdsmyndigheten, och tillsyn utövas bland annat på avfallshanteringsmyndighetens begäran. Tillsynen innefattar vid behov även användande av tvångsmedel.

Avfallshanteringsmyndigheten är skyldig att bland annat föra ett register över avfallstransporter. Registret fungerar som ett tillsynsverktyg för den kommunala miljövårdsmyndigheten. I anslutning till detta blir tillsynen över den fastighetsspecifika behandlingen av avloppsvatten lättare från och med 1.9.2026, när tömningen och transporten av slam från slamavskiljare och samlingsbrunnar i Lovisaområdet överförs till Rosk'n Roll Ab och kundregistret därefter står till miljövårdsmyndighetens förfogande.

I Lapträsk kommun används fortfarande avtalsbaserad transport av blandat avfall och slam. Avfallshanteringsmyndigheten har inget täckande register över någondera verksamheten, vilket försvårar tillsynen.

Nylands avfallsnämnd och kommunerna i verksamhetsområdet samlas regelbundet till samarbetsmöte. Rosk'n Roll har också deltagit i mötet. Inga möten mellan Kymmene avfallsnämnd och miljövårdsmyndigheten har hittills ordnats.

Räddningsmyndigheten

Räddningsverket i Östra Nyland övervakar för sin del kemikaliesäkerhetslagen (lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor 390/2005), där det bland annat föreskrivs om upplagring av kemikalier och tillsynsrelaterat samarbete med miljövårdsmyndigheten.

Myndighetssamarbete bedrivs med räddningsverket även vid miljöskador. Dyliga situationer är bland annat olje- och kemikalieskador, industribränder och trafikolyckor.

Också gemensamma inspektioner utförs på tillsynsobjekt med räddningsverket.

Polisen

I miljöbrottsfrågor bedrivs samarbete med Polisnärheten i Östra Nyland. I möjliga miljöbrottsfall hålls samråd med en representant för utredningsgruppen och begäranden om polisutredning lämnas in. Vid behovs görs också gemensamma inspektionsbesök på objekt innan utredningsbegäran lämnas in. Vid utredning av miljöbrottmål bistås polisen vid behov genom deltagande i platsundersökningar och bedömning av vinningen av brottet.

Polisen är skyldig att vid behov erbjuda handräckning för att uppgifter som bland annat bestämts i miljöskyddslagen och avfallslagen ska kunna genomföras.

Andra samarbetsparter

I samband med tillsynen och de övriga myndighetsuppgifterna samarbetar man också med landsbygdsväsendet, vattenaffärsverket, vattenandelslagen, Säkerhets- och kemikalieverket, Tullen, Livsmedelsverket, Finlands miljöcentral samt miljövårdsmyndigheterna i grannkommunerna.

4 AVGIFTSBELAGD TILLSYN

4.1 Miljöskyddslagen

Enligt 205 § 2 momentet i miljöskyddslagen får den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ta ut avgift för åtgärder inom den regelbundna tillsynen som presenteras i myndighetens tillsynsprogram. Avgift kan tas ut för tillsyn över registreringspliktiga, anmälningspliktiga och tillståndspliktiga verksamheter som omfattas av den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens tillsynsansvar och som anges i tillsynsprogrammet. Utöver tillsynsinspektionerna kan avgifter också tas ut för bland annat granskning av årsrapporter och kontrollresultat.

Tillsynsavgift kan dessutom tas ut på basis av olycka, olägenhet och överträdelse. I det fallet är sådana inspektioner avgiftsbelagda som leder till att en uppmaning ges samt inspektioner eller andra åtgärder som behövs för tillsynen över att uppmaningar (MSL 179 §), förelägganden av förvaltningstvång (175, 176 § i MSL) eller avbrott (181 § i MSL) iakttas. Till denna del är gällande avgiftsbeläggningen all verksamhet.

Avgiftens storlek och grunderna för den fastställs i en taxa som antas av kommunen. Verksamhetsutövarna har rätt att få information om grunderna för fastställande av tillsynsavgiften för deras egen verksamhet (tillsynsklass, andra tillsynsåtgärder).

4.2 Avfallslagen

Enligt 144 § i avfallslagen får den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ta ut avgifter för periodiska inspektioner och andra tillsynsåtgärder enligt tillsynsplanen för tillsynen över insamling av registrerat avfall eller internationella avfallstransporter.

Tillsynsavgift får också tas ut för inspektioner och andra tillsynsåtgärder som behövs för att meddela ålägganden om att städa upp ett nedskräpat område (75 § i avfallslagen), ett enskilt föreläggande (125 §) eller ett föreläggande om att åtgärda en förseelse eller försummelse och för att övervaka att föreläggandet iakttas.

4.3 Marktäktslagen

För övervakningen av marktäktslagen tas ut en årlig tillsynsavgift, som baserar sig på årlig täktvolym och täktområdets areal. Utöver detta tas avgift ut för tillsynsbehov utöver den planmässiga tillsynen, såsom förändringar relaterade till säkerheter samt tvångsmedelsbeslut.

Beslut om marktäktstillstånd och miljöstillstånd kan behandlas i samma förfarande och avgöras genom ett beslut (§ 47 a i MSL). De avgifter som tas ut för tillsynen över gemensamma tillstånd baserar sig på tillsynsavgifterna enligt marktäktslagen.

5 TILLSYN ENLIGT MILJÖSKYDDSLAGEN

5.1 Regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga anläggningar

5.1.1 Tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga anläggningar

Befogenheten för miljövardmyndigheten i Lovisa stad omfattar i Lovisa 50 miljötillståndspliktiga, anmälningspliktiga och med stöd av miljöskyddslagen registreringspliktiga aktörer och i Lappträsk 19, sammanlagt 69 aktörer (tabell 1, läge 17.11.2025). Antalen innefattar de djurstall som ansetts till väsentliga delar uppfylla miljöskyddslagens krav och som inte tills vidare behövt ansöka om miljötillstånd. Antalen innefattar även sådana verksamheter som registrerats i miljövårdens datasystem (YLVA) och som är miljötillståndspliktiga men som tills vidare inte har ansökt om miljötillstånd eller lämnat in en anmälan.

Tabell 1. Antal miljötillståndspliktiga, anmälningspliktiga (MSL) och registrerade (MSL) verksamheter enligt verksamhetsområde i Lovisa och Lappträsk (läge november 2025).

Verksamhetsområde	Lovisa	Lappträsk	Totalt
Djurstall	6	11	17
Distributionsstationer			
– tillståndspliktiga (på grundvattenområden)	2		2
– registrerade	9	4	13
Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning	10		10
Schaktning och krossning	9		9
Energiproduktion	5	1	6
Asfaltstation	2		2
Fabrik för betongprodukter	1		1
Livsmedelstillverkning	1	1	2
Flygplats	1		1
Skjutbana	3	2	5
Motorsportbana	1		1
Inalles	50	19	69

Jämfört med 2021 finns det färre tillstånds- eller anmälningspliktiga djurstall i båda kommunerna, men de är fortfarande den antalsmässigt största gruppen bland de anläggningar som övervakas. Den näst största gruppen utgörs av distributionsstationer, två av vilka befinner sig på grundvattenområde och kommer också framöver att vara miljötillståndspliktiga. De övriga omfattas av registreringsplikt.

I Lovisa finns det 19 anläggningar och i Lappträsk 10 anläggningar som övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket. Efter 2021 har två miljötillståndspliktiga verksamheter utvidgat sin verksamhet och övervakningen har överförts till Tillstånds- och tillsynsverket.

Inspektion av anläggningar är den viktigaste tillsynsmetoden. Den regelbundna tillsynen omfattar förutom inspektion vid inledandet av verksamheten samt planerade periodiska inspektioner också granskning av utredningar, årsrapporter och kontrollresultat som anges i tillståndet.

Den kommunala miljöförvaldigheten deltar i den mån det är möjligt i de periodiska inspektionerna av anläggningar som övervakas av Tillstånds- och tillsynsverket.

5.1.2 Bedömning av risker

Frekvensen för regelbundna inspektioner av tillsynsgilla objekt baserar sig på en bedömning av risker, i vilken man beaktat risker som anknyter till anläggningens eller verksamhetens placeringsplats och till risker som själva verksamheten medför. Då man identifierat risker som anknyter till placeringsplatsen har det beaktats om anläggningen är belägen på eller i närheten av ett grundvattenområde, om det finns en vattentäkt på grundvattenområdet samt om det på anläggningens verkningsområde finns vattendrag eller störningskänsliga objekt. Vad gäller risker som anknyter till själva verksamheten har det beaktats hur omfattande och hurdan verksamheten är, vilka lokaler, maskiner och kemikalier som används i verksamheten samt hur stor risken för olyckor är. Utifrån riskfaktorerna som anknyter till verksamheten bedöms sannolikheten för ett eventuellt miljöutsläpp. Konsekvensernas allvarlighetsgrad bedöms utifrån placeringsplatsen och riskfaktorer som anknyter till själva verksamheten. (Tabell 2, 3 och 4)

Tabell 2. Risker enligt verksamhetsområde

Verksamhetsområde	Risker
Skjutbana	Buller, förorening av marken
Asfaltstation	Lukt, utsläpp i luften, förorening av marken
Fabrik för betongprodukter	Utsläpp i luften (damm), förorening av marken
Livsmedelstillverkning	Utsläpp i luften, lukt
Djurstall	Lukt, förorening av grund- och ytvatten
Energiproduktion	Utsläpp i luften, förorening av marken
Distributionsstationer	Utsläpp i luften, förorening av marken och grundvatten
Mottagning och behandling av avfall	Lukt, nedskräpning, förorening av marken
Flygplats	Buller
Schaktning och krossning av marksubstans	Utsläpp i luften (damm), buller, skakningar, förorening av grundvatten
Motorsportbana	Buller, förorening av marken

Tabell 3. Bedömning av de vanligaste riskerna för miljön

Risk	Konsekvens
Luftföroreningar/skadliga för hälsa	Allvarlig
Luftföroreningar/trivselrelaterad olägenhet (lukt)	Lindrig-måttlig
Förorening av marken	Måttlig-allvarlig
Förorening av marken på grundvattenområde	Allvarlig
Förorening av ytvatten	Lindrig-allvarlig
Förorening av grundvatten	Allvarlig
Nedskräpning	Lindrig-måttlig

Tabell 4. Riskmatris

Sannolikhet	Tillsynsklass			Risk för miljön
3 (stor)	II	I	I	betydande
2 (måttlig)	III	II	I	måttlig
1 (liten)	III	II	I	ringa
Konsekvens	1 (lindrig)	2 (måttlig)	3 (allvarlig)	

Utifrån riskbedömningen har tillsynsobjekten indelats i följande tillsynsklasser:

Tillsynsklass I

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter vars risker för miljön anses vara betydande.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen inspekteras minst en gång om året eller med två års mellanrum.

Tillsynsklass II

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter vars risker för miljön anses vara måttliga.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen inspekteras minst en gång per 3–5 år.

Tillsynsklass III

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter vars risker för miljön anses vara ringa.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen inspekteras minst en gång per 6–8 år.

Tillsynsklass IV

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter som har ett gällande miljötillstånd eller anmälningsbeslut eller som har registrerats men där verksamheten inte har inletts eller inte är aktiv.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen överförs då verksamheten inleds till tillsynsklass I, II eller III eller inspekteras vid behov.

Objektets tillsynsklass kan ändras om upprepade försummelser av tillståndsbestämmelserna konstateras under inspektionerna och man ser ett behov för effektiverad tillsyn.

Extra inspektioner förrättas från fall till fall tills verksamheten följer tillståndsvillkoren om det i verksamheten förekommer brister eller överträdelser av tillståndsvillkor eller om årsrapporteringen är bristfällig eller ogjord. Avgift enligt taxan kan tas ut även för dessa inspektioner.

Tillsynen effektiveras också om det i tillståndspliktig, anmälningspliktig eller registreringspliktig verksamhet uppkommer en sådan exceptionell situation som avses i 123 § i miljöskyddslagen och som verksamhetsutövaren utan dröjsmål ska underrätta den kommunala miljövårdsmyndigheten om.

5.1.3 Tillsynsprogram

Med stöd av 168 § i miljöskyddslagen ska ett tillsynsprogram för regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter upprättas. Den programenliga tillsynen är avgiftsbelagd. Tillsynsprogrammet består av en förteckning över anläggningar och innefattar en anläggningsspecifik plan som utgår från ovan beskrivna bedömning av risker. Programmet redogör för de inspektioner och eventuella övriga planmässiga tillsynsåtgärder som ska genomföras under kalenderåret. Inspektionspraxis som utgår från sampel tillämpas inte för någon anläggningstyp.

Tabell 5. Sammandrag av tillsynsprogrammet

Verksamhetsområde	Tillsyns-klass	Lovisa	Lapp-träsk	Totalt
Djurstall	III	6	11	17
Distributionsstationer				
– belägna på eller i omedelbar närhet av ett grundvattenområde	I	4		4
– belägna i närheten av vattendrag	I–II	3		3
– övriga distributionsstationer	II	4	4	8
Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning	I–II och IV	10		10
Schaktning och/eller krossning, asfaltstation, fabrik för betongprodukter	I–II	12		12
Energiproduktion	II	5	1	6
Övriga anläggningar	II–IV	6	3	9
Sammanlagt		50	19	69

Tillsynsprogrammet innefattar även de objekt för vilka den kommunala miljövårdsmyndigheten gjort en tillståndsprövning och de objekt som har en verksamhet av sådant slag och sådan omfattning att ett miljötillstånd inte har krävts trots att de lyder inom regelbunden tillsyn. Därtill ingår i tillsynsprogrammet sådana tillståndspliktiga objekt som har registrerats i miljövårdens datasystem, men vilka ännu inte ansökt om miljötillstånd.

Tillsynsprogrammet är en icke-offentlig handling eftersom den innehåller en förteckning över åtgärder och objekt vars publicering kan på det sätt som avses i 39 § i förvaltningslagen försvaga uppnåendet av målen för tillsynen. När det gäller tillsynsprogrammet förs de allmänna principerna och ett sammandrag av den planerade tillsynen till byggnads- och miljönämnden. Verksamhetsutövaren har dock rätt att få veta tillsynsklassen för sin anläggning och motiveringarna för hur tillsynsklassen bestämts.

5.2 Anmälningförfaranden i fråga om verksamhet av engångsnatur

Anmälningsskyldiga verksamheter (§ 118, 119 och 120 i MSL) är vanligtvis kortvariga till sin natur och pågår vanligtvis några timmar till några dagar eller veckor. Av denna orsak är det inte möjligt att planera tillsynen av dessa verksamheter noggrant på förhand. Tillsynen av anmälningsskyldiga verksamheter baserar sig huvudsakligen på begäranden om åtgärder. Inspektionsbehovet påverkas av hur länge verksamheten pågår; långvarigare verksamhet behöver oftast inspekteras minst en gång under verksamhetstiden.

5.3 Olyckor, olägenheter och överträdelser

Olyckor, olägenheter och överträdelser kräver vanligtvis att tillsynsmyndigheten vidtar åtgärder för att utreda ärendet. Myndighetsåtgärder, inklusive inspektioner, behövs alltid när det finns skäl att anta att situationen kan medföra olägenhet för hälsan eller betydande förorening av miljön eller risk för det. (169 § i MSL)

5.4 Aktualiseringsärenden och meddelande av enskilda förelägganden

Parters skriftliga anhängiggöranden behandlas, och om ärendet lyder under miljöförvaltningsmyndighetens befogenhet är miljöförvaltningsmyndigheten skyldig att fatta ett överklagbart beslut i ärendet. Anonyma och muntliga anmälningar behandlas endast i särfall.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten har getts möjlighet att meddela enskilda förelägganden om annan verksamhet än tillståndspliktig, anmälningspliktig eller registreringspliktig verksamhet i syfte att förhindra förorening av miljön. Innan ett föreläggande meddelas ska objektet inspekteras, och föreläggandet kan också förutsätta tillsyn i efterhand.

6 TILLSYN ENLIGT AVFALLSLAGEN

6.1 Regelbunden tillsyn

I avfallslagen (646/2011) föreskrivs det om miljöförvaltningsmyndighetens skyldighet att regelbundet övervaka registreringspliktiga verksamheter (100 §) och verksamhet där farligt avfall uppkommer (124 §). Den behöriga myndigheten ska med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och företag som bedriver verksamhet där avfall behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt, verksamhet där det uppkommer farligt avfall, verksamhet där avfall transporteras eller insamlas yrkesmässigt samt fall där anläggningen eller företaget bedriver verksamhet som avfallsmäklare eller verksamhet med internationella avfallstransporter.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens tillsynsansvar för de uppgifter som avses i 124 § i avfallslagen omfattar tillsynen över yrkesmässig insamling av avfall samt behandling av avfall yrkesmässigt eller i anläggning och tillsyn över internationella avfallstransporter till den del dessa hör till de objekt som den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten övervakar. I fråga om tillståndspliktig och registreringspliktig verksamhet är övervakaren tillståndspliktigheten eller den myndighet som har gjort registreringen. Ansvaret för tillsynen över verksamhet där det uppkommer farligt avfall har inte delats mellan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och Tillstånds- och tillsynsverket.

Vid tillsynen av de verksamheter som övervakas med stöd av avfallslagen iakttas i tillämpliga delar tillsynsmetoderna och tillsynsförfarandena för tillståndspliktiga verksamheter.

6.1.1 Verksamhet där avfall som ska registreras insamlas (§ 100 i AvfL)

Största delen av de avfallsinsamlingsverksamheter som registreras är insamlingsställen för återvinnbart avfall. Över 80 sådana har registrerats i Lovisa och Lapträsk. I själva verket finns det dock inte så många insamlingsplatser för nyttoavfall, eftersom flera avfallsinsamlare ofta har sina insamlingsbehållare på samma plats. I området finns fyra övriga registreringspliktiga avfallsinsamlare. Tillsynsbehovet för dessa två aktörsgupper skiljer sig väsentligt från varandra.

De regionala avfallsmottagningsplatserna inspekteras fallspecifikt innan de registreras. Tillsynen efter registreringen är av projektkaraktär. Samtliga mottagningsplatser inspekteras minst en gång per åtta år. Dessutom görs inspektioner på basis av anmälningar om olägenhet.

Verksamheterna för övriga registrerade avfallsinsamlare kan vara mycket omfattande och de är delvis jämförbara med verksamheter som enligt miljöskyddslagen ska registreras eller som är tillståndspliktiga. I tillsynen ägnas uppmärksamhet åt bland annat avfallsmottagarens tillståndssituation och transporter av avfallet. Verksamhetens omfattning, avfallskomponenterna som samlas in och risken för förorening som verksamheten medför inverkar på inspektionsbehovet.

Tillsynen över anläggningarna planeras så att man i tillämpliga delar utnyttjar det verktyg och de kontrollfrekvenser som använts vid riskbedömningen av tillsynen enligt miljöskyddslagen samt de anvisningar som gäller tillsynen enligt miljöskyddslagen.

6.1.2 Verksamheter där farligt avfall uppkommer (124 § i AvfL)

Enligt 124 § i avfallslagen ska tillsynsmyndigheten med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och verksamheter där farligt avfall uppkommer.

Farligt avfall uppkommer bland annat inom småindustrin, företag inom bil- och maskinbranschen (reparationsverkstäder, målarverkstäder, maskinentreprenad, depåer) och på ett flertal andra diverse objekt. Antalet objekt uppgår uppskattningsvis till minst 100–150. En del av objekten har kartlagts och inspekterats inom ramen för tillsyn av projektkaraktär och en del har kartlagts i samband med upprättandet av skyddsplanen för grundvattnet. Kartläggningen och inspektionen av de övriga objekten fortsätter på projektbasis.

De verksamheter som inspekteras väljs ut på basis av sampel. Valet av sampel kan också riktas mot objekt inom en viss bransch eller på ett visst område. Tillsynen över verksamheter som producerar farligt avfall inriktas riskbaserat på grundvattenområden.

6.1.3 Plan för tillsyn över internationella avfallstransporter

I Lovisa finns en i avfallshanteringsregistret registrerad anläggning som eventuellt omfattas av internationella avfallstransporter. Detta ägnas uppmärksamhet åt i samband med inspektioner som utförs med stöd av avfallslagen. Om det i fortsättningen finns andra liknande anläggningar i Lovisa eller Lapträsk inspekteras de på samma sätt. Inspektionsprotokollen skickas till Finlands miljöcentral och Tullen för kännedom.

I samband med andra inspektioner enligt tillsynsplanen som utförs med stöd av avfallslagen ägnas också uppmärksamhet åt anläggningarnas verksamhet om det finns skäl att misstänka att verksamheten omfattas av internationell avfallstransport. Internationell avfallstransport kan omfatta till exempel kasserade blybatterier, el- och elektroniskrot, skrotfordon och deras delar. Observerade insamlingsplatser, från vilka avfall transporteras utomlands, inspekteras och anmäls till Finlands miljöcentral och Tullen.

6.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen

Den allmänna tillsynen enligt avfallslagen som hör till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten gäller bland annat tillsynen över anslutning till avfallshanteringen, tillsynen över efterlevnaden av avfallshanteringsföreskrifterna och nedskräpningsärenden.

Med stöd av avfallslagen kan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten meddela beslut i enskilda fall om icke-tillståndspliktig verksamhet (125 § i AvfL) för att förhindra nedskräpning eller säkerställa att avfallshanteringen är ordnad på lämpligt sätt. Denna åtgärd lämpar sig för situationer där det inte direkt har utfärdats någon allmän bestämmelse eller föreskrift mot vilken verksamheten brutit men där verksamheten trots det inte är förenlig med avfallslagens syften. Meddelande om beslut i enskilda fall är till sin karaktär en lättare åtgärd än förvaltningstvång. Om ett enskilt beslut meddelas, ska myndigheten övervaka det.

6.2.1 Nedskräpning och att hålla byggd miljö i snyggt skick

I synnerhet i nedskräpningsfall utövas tillsynen ofta utifrån anmälningar om olägenhet. De anmälda objekten inspekteras om en inspektion inte bedöms vara uppenbart onödig.

Att den byggda miljön är osnygg kan bero på olämplig utomhuslagring, dåligt skötta byggnader eller avfall. Ofta är det fråga om alla dessa på samma gång. Vid tillsynen över efterlevnaden av avfallslagen kan man dock endast ingripa i avfallet. Via bygglagen kan man närma sig frågan på ett mer heltäckande sätt, och det är främst byggnadstillsynen som ansvarar för frågor som gäller osnygghet i den byggda miljön. När det gäller den byggda miljön ingriper miljöförvalden i avfallskomponenter som kan orsaka förorening av miljön. Sådana är i synnerhet farligt avfall. En olämplig förvaring av dessa avfallskomponenter kan kräva snabbare åtgärder än den övriga städningen av området.

En stor del av de objekt som tilldelats en städningssupplan är enskilda fall, vilka sköts genom uppmaningar. Tillsynen av ett objekt kan dock bli en långvarig process som kan ta till och med flera år och binda rikligt med resurser.

6.2.2 Kommunens ansvar i fråga om att städa upp nedskräpade områden

Om det inte kan utredas vem som har skräpat ned och uppstädningen skulle vara oskälig för fastighetsägaren är det i sista hand kommunen som ansvarar för att städa upp ett område som skräpats ned. Det är Tillstånds- och tillsynsverket som beslutar om att ålägga kommunen att städa upp det nedskräpade området. Vid behov anhängiggörs ärendet hos Tillstånds- och tillsynsverket. Vid anhängiggörandet beskrivs alla åtgärder som redan vidtagits för att utreda ärendet samt miljöförvaldens syn på grunderna för kommunens uppstädningsskyldighet i sista hand.

6.2.3 Förorening av mark vid nedskräpning

I vissa nedskräpningsfall är det nödvändigt att samarbeta med Tillstånds- och tillsynsverket, eftersom förorening av marken eller risk för förorening av marken också kan anknyta till nedskräpningen. Detta gäller i synnerhet områden där man lagrat eller

behandlat farligt avfall på ett olämpligt sätt och områden där det finns tecken på förbränning av avfall. Avfall som grävts ner i jorden innebär alltid även en risk för att marken förorenas. I dylika fall kommer man överens om arbetsfördelningen för tillsynen och skötseln av ärendet med Tillstånds- och tillsynsverket.

6.2.4 Avfallshanteringsföreskrifter och avfallstransport ordnad av kommunen

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten övervakar att de avfallshanteringsbestämmelser som utfärdats med stöd av avfallslagen följs. Tillsynsobjekt vid övervakningen av att avfallshanteringsbestämmelserna följs är bland annat insamling, sortering, transport och kompostering av avfall samt insamling av farligt avfall.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ålägger vid behov en fastighet att ansluta sig till organiserad transport av avfall, slam från slamavskiljare eller samlingsbrunn om fastigheten inte har följt avfallshanteringsmyndighetens anslutningsuppmaning.

7 TILLSYN ENLIGT MARKTÄKTLAGEN

I Lovisa och Lapträsk finns sammanlagt 19 marktäktslagsenliga tillsynsobjekt. Tillsynsobjekt är också de marktäktsområden där landskapsarbete fortfarande pågår trots att täkttillståndet gått ut. Samtliga tillsynsobjekt hör med stöd av marktäktslagen till tillsynsklass I (tabell 6). För tillsynen enligt marktäktslagen tas årligen ut en tillsynsavgift i enlighet med marktäktstaxan.

Tillsynsarbetet enligt marktäktslagen innefattar inspektioner vid inledandet och avslutandet av täktverksamheten. Det tillsynsarbete som utförs årligen innefattar övriga inspektioner och granskning av sådana års- och kontrollrapporter som preciserats i tillståndet.

Tillsynen enligt marktäktslagen innefattar även tillsyn av marktäkt för husbehov. Begränsningarna för marktäkt i enlighet med marktäktslagen måste också iakttas vid marktäkt för husbehov, men endast vid täkt som överskrider 500 fasta kubikmeter måste en anmälan lämnas hos tillsynsmyndigheten. Marktäkt för husbehov övervakas närmast på basis av anmälningar. Det är inte möjligt att utöva annan tillsyn på grund av bristfälliga uppgifter, och omfattningen av täkten för husbehov har inte kunnat bedömas.

Tabell 6. Tillstånd enligt marktäktslagen i november 2025

	Lovisa, antal	Lapträsk, antal	Tillsynsklass
Stentäkt			
– på grundvattenområde	2		I
– inte på grundvattenområde	6	1	I
Grustäkt			
– på grundvattenområde	6 (7*)	1	I
– inte på grundvattenområde	3	1	I
Sammanlagt	17 (18 *)	3	

** ett av tillstånden innefattar både sten- och grustäkt*

8 TILLSYN ENLIGT ÖVRIG LAGSTIFTNING

8.1 Tillsyn enligt vattenlagen

Tillstånds- och tillsynsverket och den kommunala miljövårdsmyndigheten är tillsynsmyndigheter enligt vattenlagen. Myndigheternas behörighet är i huvudsak parallell. Till kommunens specificerade behörighet i fråga om miljöskydd hör sådana tvister om dikning som inte kräver tillstånd från Tillstånds- och tillsynsverket och som inte behandlas under dikesförrättning. Behandlingen av en dikestvist kan vara tidskrävande och kräva flera inspektioner. Dessutom kan den kommunala miljövårdsmyndigheten med stöd av vattenlagen på ansökan med sitt beslut begränsa vattentäkt på vattenområde.

När det gäller tillsyn enligt vattenlagen utövas tillsynen över tillståndspliktiga anläggningar i huvudsak av Tillstånds- och tillsynsverket. Vid behov och enligt särskild prövning kan inspektioner också utföras av kommunala miljövårdstjänsteinnehavare till exempel i tillsynsärenden som gäller muddring och slåtter av vattenväxter. På vissa objekt utförs också gemensamma inspektioner.

Tillsynen enligt vattenlagen fokuserar på behandling av anmälningar om olägenheter och skriftliga anhängiggöranden. En del av anmälningarna och anhängiggörandena styrs vidare till Tillstånds- och tillsynsverket. Miljövården utövar inte systematisk tillsyn enligt vattenlagen.

8.2 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster

Tillsynen enligt lagen om vattentjänster är fokuserad på anslutartillsyn och avgivande av utlåtanden om verksamhetsområdena.

I Lovisa och Lappträsk finns det uppskattningsvis sammanlagt hundratals fastigheter som inte har anslutits till vattentjänstverkets avloppsnät trots anslutningsskyldigheten.

8.3 Tillsyn enligt kemikalielagen

Den kommunala miljövårdsmyndigheten och Tillstånds- och tillsynsverket är tillsynsmyndigheter enligt kemikalielagen. Myndigheternas behörighet är parallell.

Tillsynen enligt kemikalielagen genomförs i första hand i samband med sådan tillsyn av anläggningar eller övrig tillsyn som förrättas med stöd av miljöskyddslagen och avfallslagen.

8.4 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfart

Med stöd av miljöskyddslagen för sjöfarten övervakar den kommunala miljövårdsmyndigheten speciellt avfallshanteringen i fritidsbåtshamnar och mottagningen av avfall från fritidsbåtar. Registreringspliktiga fritidsbåtshamnar måste upprätta en avfallshanteringsplan.

Miljövårdsmyndigheten godkänner avfallshanteringsplanerna för fritidsbåtshamnarna och för in dem i miljövårdens datasystem. Avfallshanteringsplanerna ska uppdateras

och kontrolleras med fem års intervall. Fritidsbåtshamnar inspekteras enligt separat prövning.

8.5 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten är allmän tillsynsmyndighet enligt terrängtrafiklagen. I denna roll fattar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten beslut om godkännande av snöskoterrutter och behandlar tillståndsansökningar för sådana tävlingar eller övningar för motorfordon som sker i terrängen.

Användningen av motordrivna fordon i terräng övervakas av polisen, tullverket och gränsbevakningsväsendet. Forststyrelsen övervakar på den mark som den innehar användningen av motordrivna fordon i terrängen.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten behandlar med stöd av sjötrafiklagen tillståndsansökningar för sådana tävlingar eller övningar för motordrivna farkoster som sker på vattenområden. I sjötrafiklagen har inga andra tillsynsuppgifter bestämts för den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

Beviljade tillstånd övervakas vid behov.

8.6 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv

Byggnads- och miljönämnden är med stöd av Lovisa stads förvaltningsstadga myndighet för campingområden enligt vad som avses i lagen om friluftsliv. Som myndighet för campingområden övervakar byggnads- och miljönämnden det att de föreskrifter och bestämmelser om campingområden som finns i lagen om friluftsliv och de som getts med stöd av lagen om friluftsliv följs. I Lovisa finns endast ett sådant som avses i lagen om friluftsliv. Tillsyn utövas enligt separat prövning.

8.7 Tillsyn enligt naturvårdslagen

Byggnads- och miljönämnden beslutar med stöd av förvaltningsstadgan om att fridlysa och upphäva fridlysning av naturminnesmärken. Objekten inspekteras i samband med beredningen av ärendena som anknyter till fridlysningen.

I naturvårdslagen upptas inga andra egentliga tillsynsuppgifter för den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

8.8 Utlåtanden

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten övervakar det allmänna intresset genom att ge utlåtanden om tillståndsansökningar och anmälningar.

Inom miljölagstiftningen definieras det allmänna intresset utifrån målen för hållbar utveckling samt bevarandet av miljöns och naturens mångfald. Det allmänna intresset granskas inte i utlåtandena till exempel enligt ekonomiska, näringslivs- och kommunpolitiska intressen.

9 GENOMFÖRANDE AV TILLSYNEN

9.1 Inspektioner

En tillsyns- och tillståndsmyndighet som avses i miljöskyddslagen eller en av denna förordnad tjänsteinnehavare har rätt att i tillsynssyfte bland annat trots sekretess få upplysningar av verksamhetsutövare, röra sig på annans område, förrätta inspektioner, utföra mätningar och ta prover, få tillträde till platser där verksamhet bedrivs och observera verksamhetens miljöpåverkan (172 § i MSL). Om motsvarande rättigheter om att få upplysningar och som relaterar till inspektioner föreskrivs i avfallslagen (122 § och 123 §) och annan lagstiftning. Vid inspektionerna iakttas bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen.

Tidpunkten för inspektioner avtalas med verksamhetsutövaren eller meddelas på förhand. Inspektioner utförs också utan förhandsanmälan, men endast när anmälan äventyrar syftet med inspektionen.

Över inspektionen ska utan dröjsmål upprättas en skriftlig inspektionsberättelse. Den beskriver inspektionens förlopp och inspektörens viktigaste iakttagelser. Inspektionsberättelsen innehåller ofta också fortsatta åtgärder, såsom en uppmaning, en begäran om utredning och/eller ett hörande. Inspektionsberättelsen delges en part som har rätt att närvara vid inspektionen.

9.2 Periodiska inspektioner

Inledande inspektioner av verksamheten, systematiska inspektioner enligt tillsynsprogrammet och inspektioner i samband med avslutande av verksamheten är periodiska inspektioner. Periodiska inspektioner av anläggningar med miljötillstånd, anmälningspliktig verksamhet och registreringspliktig verksamhet är avgiftsbelagda. Periodiska inspektioner avtalas i regel alltid på förhand. För att inspektionen ska kunna utföras krävs som förberedelser att man bekantar sig med bland annat anläggningens tillståndsbeslut, genomförda kontroller och tidigare tillsynshistoria.

I samband med inspektionerna följs också miljötillståndets aktualitet upp. Tillsynsmyndigheten ska som en del av sin tillsynsverksamhet bedöma om det finns grunder för ändring av tillståndet. Om det vid tillsynen upptäcks att det finns grunder för ändring av tillståndet, ska miljövårdsmyndigheten inleda en process för ändring av tillståndet.

9.3 Inspektioner enligt marktäktslagen

Innan täktverksamheten inleds utförs en första inspektion på området. Vid inspektionen går man tillsammans med täktutövaren igenom de villkor, föreskrifter och andra skyldigheter som anges i täkttillståndet.

Under täktverksamheten inspekteras området i regel årligen. En sista inspektion utförs på området när täktverksamheten har upphört och alla landskapsarbeten har utförts. Vid landskapsgestaltningen fästs uppmärksamhet vid sluttningarnas säkerhet, anpassning till landskapet och planteringar.

Tillsynen över marktäktsverksamheten förutsätter ofta också att mätningar görs. Områdets omfattning och täktnivån kan utredas genom särskilt beställda

kontrollmätningar. Det är fråga om externt sakkunnigarbete som övervakaren beställer vid behov.

9.4 Övriga inspektioner

Alla inspektioner som utförs av miljövårdsmyndigheten baserar sig inte på en plan. Inspektion är ett centralt medel för miljövårdsmyndigheten att utreda ett ärende. Inspektion behövs i regel när det är fråga om en olycka som medför risk för förorening av miljön, anmälan om olägenhet, underlåtenhet att iaktta tillstånd eller någon annan motsvarande omständighet. Dessa inspektioner är i första skedet avgiftsfria. Inspektioner för övervakning av en uppmaning eller ett beslut om förvaltningstvång är emellertid avgiftsbelagda.

9.5 Granskning av årsrapporter och kontrollresultat

I miljötillståndsbesluten har det i allmänhet bestämts att en **årsrapport** ska utarbetas om verksamheten. Rapporten kan vara fritt formulerad eller göras direkt i det elektroniska systemet (YLVA). Det har i allmänhet krävts att årsrapporten lämnas in i februari–mars följande år. Granskningen av årsrapporten är en del av den avgiftsbelagda tillsynen enligt miljöskyddslagen.

Om årsrapporterna inte har kommit in inom utsatt tid eller om de är bristfälliga, ska de rapporter eller uppgifter som saknas begäras av tillståndshavarna, vid behov i form av en uppmaning. Årsrapporterna ses över och utifrån dem bedöms verksamhetens tillståndsenlighet och behovet av fortsatt tillsyn.

Alla tillstånd omfattas inte av någon årlig rapporteringsskyldighet. En sådan bestämmelse saknas oftast i gamla tillståndsbeslut. I fråga om dessa kan tillsynsmyndigheten separat begära att uppgifter som motsvarar den årliga rapporteringen lämnas.

Utöver årsrapporterna kan verksamhetsutövaren i tillstånden åläggas att utföra **kontroll av utsläpp** till exempel för att övervaka yt- eller grundvatten eller avloppsvatten. Kontrollresultaten jämförs med de gränsvärden som anges i tillståndet, med allmänna gränsvärden eller riktvärden samt med tidigare kontrollresultat. Om gränsvärdena överskrids eller väsentliga förändringar mot det sämre konstateras i kontrollresultaten, ska nödvändiga tillsynsåtgärder vidtas. Granskning av kontrollresultaten för miljötillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter är en del av den avgiftsbelagda tillsynen enligt miljöskyddslagen.

9.6 Förvaltningstvång och begäran om polisutredning

En effektiv tillsyn förutsätter att myndigheten vidtar korrigerande tillsynsåtgärder när den upptäcker ett problem. Behandlingen av ärendet fortsätter tills situationen har avhjälpts på ett godtagbart sätt. I de mest brådskande fallen har tillsynsmyndigheten tillgång till omedelbara tillsynsmedel, såsom avbrytande av verksamheten eller utfärdande av ett omedelbart föreläggande.

Förvaltningstvångsprocessen inleds i allmänhet med en uppmaning. Samtidigt hörs verksamhetsutövaren om meddelande av föreläggandet och om förenande av föreläggandet med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande. Om situationen

inte har avhjälppts till följd av uppmaningen, meddelas föreläggandet och det förenade effektmedlet. Genomförandet av föreläggandet övervakas och vid behov hörs verksamhetsutövaren om utdömandet av vitet samt om att förena föreläggandet med ett nytt effektmedel. Om situationen fortfarande inte har åtgärdats kommer vitet att dömas ut och samtidigt utfärdas ett nytt föreläggande förenat med ett nytt effektmedel.

Miljövårdsmyndigheten är enligt lag skyldig att lämna en begäran om utredning hos polisen när den upptäcker missförhållanden som kan vara förenade med en överträdelse eller ett brott. Tröskeln för att göra en begäran om polisutredning är rätt låg i lagen. Miljövårdsmyndigheten får låta bli att göra en begäran om polisutredning endast av grundad anledning.

9.7 Försummelseavgift enligt avfallslagen

Försummelseavgiften enligt avfallslagen är en påföljdsavgift som påförs genom administrativt förfarande. Avfallslagen innehåller en förteckning över situationer där försummelseavgift kan tillämpas. Utgångspunkten är att det är fråga om försummelser som lätt kan konstateras och som kan påvisas utan en straffrättslig utredning.

9.8 Tillsynsprojekt

Ibland kan det vara nödvändigt att inspektera alla aktörer eller objekt som valts ut på sampelbasis i ett visst område eller en viss bransch på projektbasis. Tillsynsprojekt är användbara till exempel när det i lagstiftningen utfärdas nya bestämmelser som gäller en viss bransch eller när tidsfristen för verkställigheten av sådana bestämmelser närmar sig (till exempel nya avfallshanteringsföreskrifter).

9.9 Utlåtanden ur tillsynsperspektiv

Avgivande av utlåtanden är också en del av tillsynsverksamheten. Syftet med utlåtandena är att på förhand informera andra myndigheter om omständigheter som beaktas i beslutsfattandet. Väl fattade beslut minskar behovet av tillsyn och underlättar genomförandet av tillsyn i efterhand. Miljövården ger utlåtanden bland annat till byggnadstillsynsmyndigheterna samt till tillståndsmyndigheterna i grannkommuner och staten.

Utlåtanden ges också om utkast till planer och planförslag. Också i dessa utlåtanden fästs särskild uppmärksamhet vid hur planbestämmelserna fungerar med tanke på tillsynen.

10 UTVÄRDERING AV HUR TILLSYNSPLANEN GENOMFÖRTS

Det upprättas årligen ett sammandrag av hur tillsynsplanen och kontrollprogrammet har genomförts. I sammandraget jämförs den faktiska tillsynen med den planerade tillsynen. I tillsynsberättelsen beskrivs också andra än planmässiga inspektioner. I sammandraget granskas också eventuella ändringar i tillsynsbehoven. Sammandraget bereds årligen i samband med bokslutet och lämnas till byggnads- och miljövårdsnämnden för kännedom.

Tillsynsplanen kompletteras och ändras vid behov utifrån sammandraget, dock åtminstone med fyra års mellanrum när en ny fullmäktigeperiod inleds. Tillsynsplanen framläggs byggnads- och miljönämnden för fastställande.

Ett tillsynsprogram utarbetas varje år på miljövårdsenheten och det hålls kontinuerligt uppdaterat bland annat genom att nya tillsynspliktiga tillsynsobjekt och borttagna tillsynsobjekt uppdateras.

Miljöchefen ansvarar för uppdateringen av tillsynsplanen och tillsynsprogrammet samt för upprättandet av sammandraget. Samtliga tjänsteinnehavare deltar för sin del i sammanställningen av de uppgifter som behövs för sammandraget.